

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

3. Clauus, Amor Diuinus. Caritas. Fides-Spes, continentia. Virtus quaelibet

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

ARTICULUS III.

CLAVVS

*Amor diuinitus, Caritas, Fides, Spes, Continentia,
Virtus qualibet.*

ITA asserunt diversis locis & occasionibus SS. Patres: ac S. Ambrosius quidem lib. i. de Spiritu-Sancto explicans illud, *Confige carnes meas, non ferreis*, inquit, *Clavis* sed Timoris & Spei. *Est enim vehementior strictura Virtutis, quàm pœnæ.* Mox probat hanc vim efficaciam-que maiorem ex Petro Apostolo, quem fides arctissime vinxit, & adfixit. Idem S. Doctor libro de bono mortis cap. 5. *Clavum Amoris & Caritatis* producit, quem etiam S. Augustinus agnovit, Leo Magnus Pontifex Sermone IX. de Quadragesima Clavos Continentiæ nominat. Eadem autem analogiâ, qua istis Ecclesiæ Magistris Clavi Spirituales sunt ac denominantur, *Timor, Amor, Fides, Spes, Caritas, Continentia*, dicere possumus, Clavos esse, *Paupertatem, Castitatem, Obedientiam*, quæ sunt tres virtutes Evangelicæ, quibus Religiosi configuntur. Certe Petrus Blefensis Serm. 9. insignis inter Ascetas auctor, Religiosum scribit obedientiæ clavis esse confixum: quasi non unus sit Clavus, Obedientia, sed tot sint clavi quot Obedientiæ pro subdito mandata: nam omnia penetrant, & voluntatem configunt. Denique.

VIRTUS quælibet in Architectonica Christiana est *Clavus*. Cuius comparisonis tot penè sunt rationes, quot clavorum officia vel effectus. Imprimis, Clavo perforatur lignum, vel alia materia habilis: quod dum fit, eodem dividitur vna pars continui ab altera, & sepa-

ran-

tantur eatenus coniuncta: nam sine separatione non existit foramen. Hoc proprium est Virtutis Christianæ, quæ separat rationem à sensu, spiritum à carne, animam à corpore, honestum ab utili & iucundo, cælestia à terrenis, æterna à transitoriis, divina ab humanis; & illa consecretatur, ista respuit: priora amplectitur, posteriora procul esse iubet. Qui temperantiæ dat operam instigatur à Virtute, ut esculenta & poculenta, quamvis dulcissima, si sint illicita, aut supervacanea à gustatu amoveat. Qui Castitati studet, iubetur à suâ magistrâ, ut abstrahat manum ab omni eo, quod delectationem impuram causare potest. Qui humilitati est deditus, omnem arrogantiam occasionem vitare compellitur à Domina, cui se in potestatem dedit. Sic Paupertas à Religioso separat omnem huius mundi substantiam, immò, & habendi cupiditatem. Obedientia subditum privat suæ libertatis usu. Aliarum Virtutum similis est ratio.

Quoniam autem in divisione continui, si hoc sit corpus animatum, sentitur dolor, ut patet experientia, sive isoriatur ex ipsa divisione, ut cum Galeno (a) docent Medici, sive aliunde, ut Philosophi disputant; hinc in virtutis exercitatione, præsertim initio, dum veluti ad tacto Clavo fit separatio proximè explicata, dolor percipitur, haud dissimilis illi quem patitur homo, dum manus, aut pes clavo perforatur. An fortasse hoc indicarunt in ethicis præceptionibus Philosophi, monentes suos tyrones ne terrentur ad aliquam virtutis acrimoniam, quod eius radices, hoc est, principia, amaritudinem habeant, dulcorem sequuturum, habitu per frequentationem adquisito.

PORRO, Clavus non tantum dividit dum adigitur, sed per effectum contrarium, quod divisum est, replendo

(a) Galen. in lib. Hippoc. de fract. Com. 3. §. 34.

do claudit. Vnde existimant nominum curiosi investi-
 ftigatores Clavum à Clavendo Latinis dici: nam ideo
 clavum figimus, ut claudatur, sive contineatur aliquid.
 Non est sanè aptius instrumentum, ad claudenda fora-
 mina rimasque curiositatis, ad concludendum os, ne sit
 apertum ad multiloquium, ad scurrilia, blasphemias, &
 ociosa colloquia, inania, quàm sit Virtus, taciturnitas
 caritatis, prudentiæ modestiæ, religionis: sicut nullus est
 aliustam potens ad continendos divini, Spiritus adhe-
 rus, instinctusque in anima devota DEO, quàm ideo
 virtutis Clavus.

JAM illud quoque huc facit, quod in proverbium
 biit, apud Latinos æquè ac Græcos: *Clavus Clavo truditur*
 aut pellitur, aut extunditur: (a) quo utebantur profana
 quum vitium vitio, malum malo, dolum dolo, vim
 audaciam audacia, maledicentiam maledicentia retu-
 dere nitebantur: Philosophi verò in morum disciplina
 versati docebant, rem utcunque molestam diversis
 liqua molestia profligandam esse: sic libidinum iticu-
 menta laboribus obrui debere; curam amoris aliis ma-
 ioribus curis domandam; ociandi cupidinem sciendi
 fiderio propulsandam. Meliorem usum habet in Archi-
 tectonica Christiana; in qua Clavus Clavo truditur
 quando virtute, ac Clavo, vitii oppositi Clavus, affec-
 onis perversæ clavus extunditur. Ut enim Virtutes sunt
 Clavi in Architectonica Christiana, ita Vitia sunt Clavi
 in Architectonica Diabolica. Profectò, vitia, & affectus
 vitiosi non minus cor peccatoris configunt, quàm clavi
 carnem; nec minus animum pungunt, & cruciant, quàm
 corpus clavorum cuspides. Metaphoricæ huius locutio-
 nis magister est Sapiens Architectus Ambrosius, qui
 passiones perturbationesque animi clavos nuncupavit.

(a) Arist. 5. Polit. Cic. 4. Tusc. Lucian. (b) S. Amb. de
 bono mort. cap. 5.

Nam postquam libro de bono mortis superius indicato dixisset in amore Clavum esse, subiungit: *Clavus est libido, clavus tristitia, clavus iracundia: clavi sunt omnes passionēs, quæ velut veru quoddam animam nostram penetrant, & insigunt cor- pori.* Pulchra dignaque Ambrosio comparatio, quam tibi (a) iterat: nos illud inde sumimus, cum virtutum exercitatione vitia passionēs vitiosæ pellantur, rectè di- ci virtutis studiosum Clavo clavum extundere.

Quod si finis Clavorum examinetur, estis præcipuus, qui effectus etiam ultimatus dici potest, coniunctio, copulatio, arctissima unio: Clavis coniunguntur asseres, & firmissimè nectuntur. Idem facit Virtus, quæ bonos inter se coniungit, voluntatem rationi copulat, & quod maximè necessarium in Architectonicâ Christianâ, ad constituendam Domum Sapientiæ, animam, totumque hominem connectit Deo & configendo unit. An non magna est Virtutum & Clavorum analogia?

(c) Lib. 3. de Virg.

ARTICVLVS IV.

CLAVI

Bona Proposita, Desideria, Vota.

Hæc quoque faciunt, quod clavorum est, ut quid-
 piam in anima figatur, & in ea vel immobiliter, vel
 firmiter hæreat. Tibi vivendum est secundum Christi
 regem, sobriè, & iustè, & piè, vis ut non elabatur ex
 mente sic vivendi studium, infige illud ferventi deside-
 ro, imprime acuto deliberatæ voluntatis proposito, fir-
 ma constanti animi decreto: hærebit firmiter: vis ut e-
 iam immobiliter? adjunge *Votum*: quod facit, ut ne qui-
 dem